

3 HỆ MẶT TRỜI TRONG NGÂN HÀ

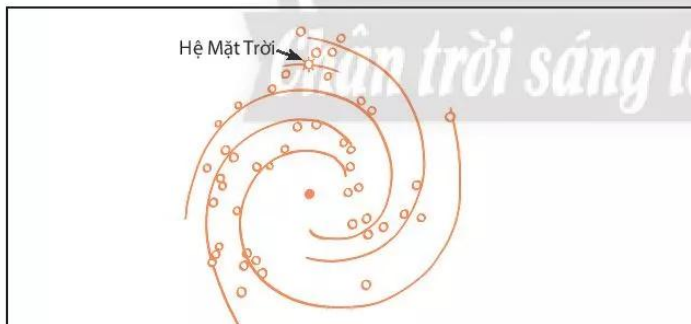
► Tìm hiểu Ngân Hà và vị trí hệ Mặt Trời trong Ngân Hà

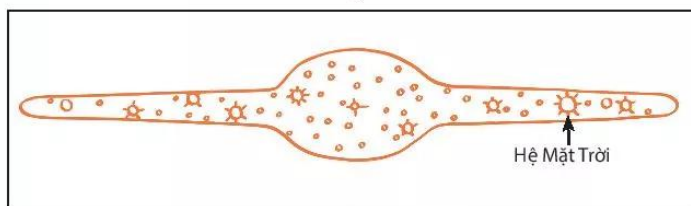
▲ Hình 45.5. Dải Ngân Hà quan sát từ Trái Đất

▲ Hình 45.6. Hình ảnh Ngân Hà

a)

b)

▲ Hình 45.7. Mô hình phác họa Ngân Hà và vị trí Mặt Trời trong hệ Ngân Hà

7 Khi quan sát bầu trời đêm, vào những đêm không trăng, chúng ta thường nhìn thấy những gì?

Các sao tồn tại trong vũ trụ thành những hệ thống tương đối độc lập với nhau.

Hệ thống sao gồm nhiều loại sao và tinh vân được gọi là Thiên Hà.

Thiên Hà của chúng ta có tên là Milky Way hay còn được biết đến với tên gọi quen thuộc là Ngân Hà. Nó là một hệ phẳng giống như một cái đĩa chứa vài trăm tỉ ngôi sao, trong đó có Mặt Trời.

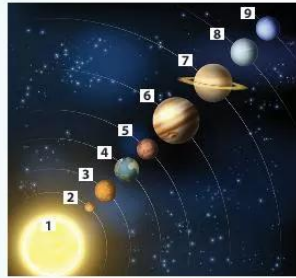
Từ Trái Đất, chúng ta chỉ nhìn được hình chiếu của Thiên Hà trên vòm trời, như một dải sáng trải ra trên bầu trời đêm.

Hệ Mặt Trời chỉ là một phần nhỏ của Ngân Hà, nằm ở rìa Ngân Hà và cách tâm một khoảng cỡ $\frac{2}{3}$ bán kính của nó.

Em hãy cho biết các thiên thể số 4, 6, 8 trong hình bên là những hành tinh nào trong hệ Mặt Trời.

BÀI TẬP

- Ngân Hà là
  - Thiên Hà trong đó có chứa hệ Mặt Trời.
  - một tập hợp nhiều Thiên Hà trong vũ trụ.
  - tên gọi khác của hệ Mặt Trời.
  - dải sáng trong vũ trụ.
- Hành tinh nào trong hệ Mặt Trời xa Trái Đất nhất? Nó cách Trái Đất bao nhiêu AU?
- Mặt Trăng có thể được xem là một hành tinh nhỏ trong hệ Mặt Trời hay không? Tại sao?
- Em hãy tìm thông tin và cho biết trong hệ Mặt Trời, hành tinh nào có nhiệt độ trung bình bề mặt cao nhất? Thấp nhất? Nhiệt độ đó khoảng bao nhiêu?
- Hoàn thành các thông tin bằng cách đánh dấu ✓ vào các ô theo mẫu bảng sau:

Thiên thể	Tự phát sáng	Không tự phát sáng	Thuộc hệ Mặt Trời	Không thuộc hệ Mặt Trời
Sao Mộc (Mộc tinh)	?	?	?	?
Sao Bắc Cực	?	?	?	?
Sao Hoả (Hoả tinh)	?	?	?	?
Sao chổi	?	?	?	?

Giải thích thuật ngữ

Từ khoá	Giải thích	Trang
3R	Viết tắt của Reduce (giảm thiểu), Reuse (tái sử dụng) và Recycle (tái chế)	58
An ninh năng lượng	Sự đảm bảo đầy đủ năng lượng dưới nhiều dạng khác nhau, ưu tiên các nguồn năng lượng sạch và giá thành rẻ	63
Chất tan	Chất khi hoà tan vào dung môi (phổ biến là nước) tạo ra hỗn hợp đồng nhất	77
Chất tế bào	Khối chất keo, chứa các bào quan, là nơi xảy ra các hoạt động sống trong tế bào	87
Chất tinh khiết	Tạo ra từ một chất duy nhất và không được trộn lẫn với bất cứ chất nào khác	72
Chitin	Thành phần cấu tạo nên bộ xương ngoài của một số động vật	142
Cơ quan	Tập hợp của một hay một số loại mô để cùng thực hiện một chức năng	95
Cơ thể	Tập hợp của các cơ quan và hệ cơ quan, hoạt động thống nhất, nhịp nhàng để thực hiện chức năng sống	96
Cơ thể đa bào	Cơ thể được cấu tạo từ nhiều tế bào khác nhau	93
Cơ thể đơn bào	Cơ thể được cấu tạo từ một tế bào	92
Dị dưỡng	Kiểu dinh dưỡng của những sinh vật không có khả năng tổng hợp các chất cần thiết cho cơ thể từ các chất đơn giản ngoài môi trường	101
Dung dịch	Hỗn hợp đồng nhất của chất tan và dung môi	77
Dung môi	Chất dùng để hoà tan chất tan	77
Đa dạng sinh học	Sự phong phú về số cá thể trong loài, số loài và môi trường sống	150
Độ chia nhỏ nhất	Hiệu giá trị đo của hai vạch chia liên tiếp trên dụng cụ đo	14
Giới	Bậc phân loại cao nhất bao gồm các nhóm sinh vật có chung những đặc điểm nhất định	104
Giới hạn đo	Giá trị lớn nhất ghi trên vạch chia của dụng cụ đo	14
Hệ cơ quan	Tập hợp một số cơ quan khác nhau để cùng thực hiện một chức năng nhất định	97
Hệ Mặt Trời	Một hệ hành tinh có Mặt Trời ở trung tâm và các thiên thể nằm trong phạm vi lực hấp dẫn của Mặt Trời	195
Hiệu ứng nhà kính	Hiệu ứng làm cho không khí Trái Đất nóng lên	51
Hoá học	Nghiên cứu về cấu tạo chất và sự biến đổi của chúng	8
Hoạt động nghiên cứu khoa học	Hoạt động con người chủ động tìm tòi, khám phá ra tri thức khoa học	6
Hỗn hợp	Được tạo ra khi hai hay nhiều chất trộn lẫn với nhau	72
Hỗn hợp đồng nhất	Hỗn hợp có thành phần hoàn toàn giống nhau tại mọi vị trí trong toàn bộ hỗn hợp	73
Hỗn hợp không đồng nhất	Hỗn hợp có thành phần không giống nhau trong toàn bộ hỗn hợp	73

Từ khoá	Giải thích	Trang
Huyền phù	Một hỗn hợp không đồng nhất gồm các hạt chất rắn phân tán (lơ lửng) trong môi trường chất lỏng	77
Khoa học Trái Đất	Nghiên cứu về Trái Đất và bầu khí quyển của nó	8
Khoa học tự nhiên	Nghiên cứu về các sự vật, hiện tượng, quy luật tự nhiên, những ảnh hưởng của chúng đến môi trường và cuộc sống của con người	8
Khoá lưỡng phân	Cách phân loại sinh vật dựa trên một đôi đặc điểm đối lập để phân chia sinh vật thành hai nhóm	106
Khoáng sản	Khoáng vật, khoáng chất có ích được tích tụ tự nhiên tồn tại trong lòng đất, trên mặt đất, bao gồm cả khoáng vật, khoáng chất ở bãi thải của mỏ	65
Không khí	Hỗn hợp khí tồn tại xung quanh chúng ta	48
Loài	Bậc phân loại cơ bản, gồm một nhóm cá thể sinh vật có những đặc điểm giống nhau và có khả năng giao phối sinh ra thế hệ mới	103
Lục lạp	Bào quan có nhiều trong các bộ phận màu xanh của cây hoặc một số vật khác thực hiện trong quang hợp	87
Lực hấp dẫn	Lực hút giữa các vật có khối lượng	163
Lực không tiếp xúc	Xuất hiện khi vật (hoặc đối tượng) gây ra lực không có sự tiếp xúc với vật (hoặc đối tượng) chịu tác dụng của lực	166
Lực	Sự đẩy hoặc sự kéo của vật này lên vật khác	159
Lực ma sát	Lực tiếp xúc xuất hiện ở bề mặt tiếp xúc giữa hai vật	173
Lực tiếp xúc	Xuất hiện khi vật (hoặc đối tượng) gây ra lực có sự tiếp xúc với vật (hoặc đối tượng) chịu tác dụng của lực	166
Lương thực	Thức ăn cho người chứa hàm lượng lớn tinh bột, nguồn cung cấp chính về năng lượng và chất bột carbohydrate trong khẩu phần thức ăn	68
Mưa acid	Nước mưa hoà tan một số khí thải như sulfur dioxide, nitrogen dioxide tạo môi trường acid	50
Năng lượng	Đặc trưng cho khả năng tác dụng lực	179
Năng lượng chuyển hoá toàn phần	Dạng năng lượng được sinh ra từ nhiên liệu hoá thạch như than đá, dầu mỏ, khí tự nhiên.	179
Năng lượng có ích	Phần năng lượng ban đầu chuyển thành dạng năng lượng đúng theo mục đích sử dụng	185
Năng lượng hao phí	Phần năng lượng ban đầu chuyển thành dạng năng lượng không đúng theo mục đích sử dụng	185
Năng lượng tái tạo	Dạng năng lượng như ánh sáng mặt trời, gió, thủy triều, hạt nhân, địa nhiệt, ...	179
Nguyên liệu	Vật liệu tự nhiên (vật liệu thô) chưa qua xử lí và cần được chuyển hoá tạo ra sản phẩm	64